

Investeringsen containerteelt: het mes snijdt aan twee kanten

Veel bedrijven met boomkwekerijgewassen in container doen grote investeringen. Deze investeringen worden niet alleen gedaan om het milieu minder te belasten, maar ook om de arbeidsomstandigheden en de kwaliteit van het gewas te verbeteren.

Vaak wordt de nadruk gelegd op de kosten die een bedrijf voor alle milieumaatregelen moet maken. Minder duidelijk is welke positieve effecten dergelijke maatregelen opleveren voor het bedrijf. Enkele belangrijke investeringen blijken gunstig te werken op de teeltoomstandigheden, zoals een betere waterafvoer en de beschikbaarheid van kwalitatief beter gietwater.

Waterafvoer

De investeringen in een goede ondergrond voor de containers leveren een sterke bijdrage aan een betere waterafvoer van het containerveld. Een stagnerende waterafvoer behoort tot het verleden en de plantkwaliteit wordt positief beïnvloed.

De keuze van de ondergrond verschilt per plant. Planten die zeer hoge eisen stellen aan een goede luchtvoorziening in de potgrond, zullen bij voorkeur op een drainerende ondergrond moeten worden geplaatst. Onder Nederlandse klimaatomstandigheden is met lavagesteente een uitstekende ondergrond op te bouwen, omdat dit gesteente aan de technische voorwaarden voor een goede ondergrond voldoet.

Met dit materiaal ontstaat onder natte omstandigheden extra afzuiging van het teveel aan water uit de potten, waardoor de wortelkwaliteit verbetert. De kans op afsterving van de wortels wordt daarmee sterk verkleind, wat de verspreiding van ziekten als *Phytophthora cinnamo-*

Opslag recirculatiewater

Foto's: Boomteeltpraktijkonderzoek

Het opslaan van water uit de gesloten systemen heeft de voorkeur. Het beperkt het verlies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Bovendien wordt door het gesloten systeem de opvang van regenwater als kwalitatief goed gietwater mogelijk. Het voordeel hiervan is dat de gehalten aan ballastzouten in het gietwater laag zijn, waardoor zoutschade in principe te voorkomen is. Door lagere zoutgehalten in het gietwater verbetert de wortelkwaliteit aanzienlijk.

Ook in delen van Nederland met een hoger ijzer- en/of bicarbonaatgehalte is de opvang van regenwater zeer gunstig voor de teelt. Goed gietwater zorgt voor een efficiënter gebruik van meststoffen en water. De sturing van de gewaskwaliteit in lengte, breedte en eventueel bloemaanleg is beter mogelijk, omdat door middel van de vochtvoorziening de groei en de kwaliteit van het gewas sterk is te beïnvloeden.

Het opslaan van recirculatiewater heeft als voordeel dat de uitspoeling van meststoffen wordt beperkt.

Drainerende ondergrond met lava zorgt voor een goede waterafvoer.

mi en Pythium ook weer beter tegengaat.

Door een stevige ondergrond verbeteren de werkomstandigheden en komt de arbeidsprestaties hoger te liggen. Bij het

ontwerp van het systeem voor het bedrijf is de keuze van de materialen en de opbouw van groot belang. Wanneer regelmatig veel onderhoud noodzakelijk is, omdat bijvoorbeeld de afvoergoten snel vervuilen, moet een kweker meer kosten maken. Is dit eenvoudig mechanisch uit te voeren, dan zijn de onderhoudskosten lager.

Gesloten containerveld met bevoeiingsmat en afvoergoot, afgedekt met tegels.

Gewasbescherming

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt steeds meer beperkt. Veel insecticiden, fungiciden en herbiciden mogen in de boomteelt niet meer worden gebruikt. Verbeterde spuittechnieken en het introduceren van een spuitvrije zone zorgen voor een beperking van drift van middelen. Hierdoor is er minder kans op verspreiding naar de omgeving en het oppervlaktewater.

Wanneer een kweker bestrijdingsmiddelen gebruikt op een perceel met een gesloten ondergrond door folie, beton of andere materialen wordt het middel met name bij de eerste beregening of neerslag naar de opslag afgevoerd of - indien die niet aanwezig is - naar het oppervlakte- of grondwater. Het bezwaar van deze directe lozing is dat het middel geconcentreerder wordt geloosd en daardoor een meetbare verontreiniging veroorzaakt. Wanneer geen gesloten ondergrond aanwezig is, verdeelt het middel zich in een lagere concentratie in de ondergrond. De bodem en de micro-organismen kunnen een deel van de middelen adsorberen en afbreken, waardoor minder hoge gehalten schadelijke stoffen in de ondergrond terechtkomen.

De verwachting is dat een aantal middelen in de toekomst alleen nog maar op gesloten recirculerende bedrijven mag worden toegepast. ●

Investeren in de toekomst

Ingrijpende investeringen zijn en worden in de boomkwekerij gedaan om daarmee nu en in de toekomst te voldoen aan de veranderde teelt- en milieuomstandigheden. Wat kunnen dergelijke investeringen opleveren?

■ Ze verbeteren het milieu, maar leveren ook betere gewassen op.

■ Bij een goede aanleg en gebruik van een gesloten recircuatiesysteem kunnen de arbeidsprestaties omhoog gaan en kan de kwaliteit van het geteelde product verbeteren.

■ Door geïntegreerde teelttechnieken in deze gesloten systemen te gebruiken, is het mogelijk deze teeltmethode tot een duurzame teelt te ontwikkelen.

Bedrijf aanpassen aan de wet

De wet bepaalt dat voor de pot- en containerteelt een hoeveelheid van 70 kg stikstof en 10 kg fosfaat per ha op jaarbasis mag uitspoelen. Het oppervlakte- en grondwater mag zo min mogelijk door meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen worden verontreinigd.

De controle op de naleving van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (WVO) wordt uitgevoerd door de controlerende instanties voor waterkwaliteitsbeheer (zuiveringschap, waterschap en hoogheemraadschap). In samenspraak met de ondernemer stellen deze controlerende instanties een contract op waarin staat welke maatregelen/investeringen het bedrijf moet nemen voor de vergunningverlening.

Nieuwe bedrijven zullen direct in een gesloten recirculerend bedrijf moeten investeren. Bestaande bedrijven mogen in overleg treden om gefaseerd de milieumaatregelen door te voeren. Een bemestingsplan zal worden opgesteld waarin de toegestane meststofgiften voor de groepen van gewassen is opgenomen.

Theo Aendekerk Th.G.L. Aendekerk is wetenschappelijk onderzoeker bodem, water en bemesting bij het Boomteeltpraktijkonderzoek in Boskoop, telefoon (0172) 23 67 00.